

Avrupa Ülkelerindeki Kömürden Çıkış Duyurularına Genel Bakış

Mart 2021

Birçok ulusal hükümet kömürden çıkma niyetlerini duyurdular. 2030 yılı veya öncesinde kömürden kurtulacağını açıklayan ülkelerde toplam 35.4 gigawat (GW) kömürlü termik santral kapasitesi bulunuyor.¹ Bu Avrupa'nın işletmedeki mevcut kömür filosunun %21ine denk geliyor (Avrupa Birliği'nin %25ine). Almanya'nın 2038 (mümkünse 2035) yılında kömürden çıkacağını duyurması da 2030 yılına kadar kapananlara ek 17 GW anlamına geliyor. Bu belge Avrupa'daki kömürden çıkış kararları ve duyurularının bir derlemesi olarak hazırlandı. Duyuruları takiben, hükümetlerin bunu icraata geçirmesi gerekir, bu da her bir santral için kapanma tarihlerinin belirlenmesi ve kömürden adil bir çıkış için yol haritasının hazırlanması anlamına gelir. Bu planların iklim, çevre ve sağlık alanındaki sorumluluklarla örtüşmesi ve etkilenecek bölge, topluluk ve işçilerin ihtiyaçlarını karşılaması gerekir. Paris'te imzalanan Birleşmiş Milletler İklim Anlaşması doğrultusunda, Avrupa ve OECD ülkelerinin en geç 2030 yılına kadar elektrik üretimlerinde kömür kullanımını bitirmeleri gerekiyor.² Bu gerçek aynı zamanda Kömür Sonrası Enerji İttifakını ([Powering Past Coal Alliance](#)) imzalayan hükümetler tarafından da benimseniyor.³

Ülke		Kömürden çıkış durumu
Almanya	Duyuru yapıldı ancak yeterince iddialı değil	2038 yılı sonuna kadar kömürden çıkış, 2035 opsiyonu ile. 2020 yılı temmuz ayında Almanya kömürden çıkış kanunu ve enerji dönüşümünden etkilenecek kömür bölgelerine destek sağlayan kanunu kabul etti. İlk kanun 2038 yılına kadar (2035 yılına çekme opsiyonu ile) kömürden çıkış şartlarını koyarken 2030 yılına kadar ülkede bulunan (kendi hesaplarıyla) 23 GW kapasitede 40 kömürlü termik santralin mevcut duyurulara ek olarak emekliye ayrılması için

¹ Bu kömürlü termik santrallerin bir kısmının emeklilik tarihi duyurulmuştur, ancak çoğu santral için kapanış tarihlerinin kararı halen beklenmektedir. Bu sayı Almanya'da 2030 yılından önce kapanacak kapasiteyi içerir, geri kalan 17 GW'ın 2038 ya da daha önce bir tarihte kapanması beklenmektedir.

² Climate Analytics (2019): "[Global and regional coal phase-out requirements of the Paris Agreement: Insights from the IPCC Special Report on 1.5°C](#)"

³ 2017 yılının Kasım ayında, İngiltere ve Kanada Kömür Sonrası Enerji İttifakı ([Powering Past Coal Alliance, PPCA](#)) kurulmasına önyak olmuştur. PPCA altındaki deklarasyonu imzacı hükümetler Paris İklim Anlaşması hedefleri ile uyumlu bir şekilde OECD ve AB üyesi ülkeler için 2030, diğer ülkeler için 2050 yılından sonra olmamak üzere mevcut kömür kullanımını sıfırlamayı hedeflemektedir. 19 Avrupa ülkesi İttifak'ın imzacısıdır: Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Litvanya, Fransa, İngiltere, İrlanda, İtalya, Letonya, Liechtenstein, Lüksemburg, Hollanda, Portekiz, Slovakya, İsveç, İsviçre, Macaristan ve Yunanistan. Almanya 21. Ülke olarak PPCA'ya katılmış, ancak kömürden çıkış tarihi olarak belirttiği 2038 yılı Paris hedefleriyle uyumlu olmadığı için deklarasyon üyesi olmamıştır.

		<p>de temel yaratıyor. Bu durumda 19 GW kapasitede 15 kömürlü termik santralin 2030 yılından sonra da işletmede kalacağını varsayarsak, kanun BM Paris iklim anlaşmasının 1.5oC hedefiyle örtüşmüyor.</p> <p>Alman hükümetiyle linyit sanayi arasından imzalanması beklenen sözleşme işletmecilere linyit işlerini kapamaları karşılığında 4.35 milyar Avro tazminat ödemesi içeriyor. Bu tazminat tutarının Avrupa Birliği Komisyonu devlet yardımları bölümü tarafından onaylanması gerekiyor.</p> <p>Alman sivil toplum kuruluşları ve eski kömür komisyonu üyeleri, kabul edilen kanunun, komisyonun 2019 yılı Şubat ayında sunduğu final raporunda önerilenden çok daha zayıf olduğunu belirtiyor. Eleştirilerin merkezinde kömürden çıkışın yavaşlığı, linyit madenciliği tehdidi altındaki köylerin kurtarılmasını öngörülmemesi, yeni kömürlü termik santral Datteln IV santralının işletmeye geçmesine izin verilmesi, ekonomik olmayan kömürlü termik santrallerini geç kapayacak kömür sanayiye büyük miktarda tazminat içermesi ve kömürden fosil gaz/ biyoyakıta geçiş için teşvik içermesi yatıyor.</p> <p>Almanya'yı elektrik sektöründe kömürden daha hızlı çıkmaya zorlayacak birçok etken var. 2020 yılının aralık ayında erken kapanma desteklerinden yararlanmak için yapılan ihaleyi beklenmedik bir şekilde yaşları daha genç üç taş kömür santralının kazanması Almanya'nın 2030 yılından önce taş kömüründen çıkmasını daha muhtemel kılıyor.</p>
Avusturya	2020 yılından beri kömürsüz	<p>Avusturya kömür kullanmayı bırakan ikinci Avrupa ülkesi oldu. Ülkede kalan son iki kömürlü termik santrali işleten şirketler bu santralleri sırasıyla 2019 ve 2020 yıllarında kapadılar. Avusturya'nın kömürden çıkışı hükümetin yön verdiği bir süreç değil. 2018 yılının Ocak ayında Avusturya çevre bakanı Elisabeth Köstinger, ülkenin 2020 yılına kadar kömürden çıkacağını duyurdu ancak bu hedef duyurudan kısa bir süre yayınlanan enerji stratejisinde yer almıyordu ve uygulanması için hiçbir önlem alınmadı.</p>
Belçika	2016 yılından beri kömürsüz	<p>Belçika, eskiden kömür yakıp da kömürlü termik santralleri elektrik üretiminden çıkararak ilk AB ülkesi. Ülkedeki son kömürlü termik santral 2016 yılının Mart ayında kapandı. Hükümet tarafından duyurulan politik bir hedefin sonucu olarak değil, AB kirlilik kontrol düzenlemelerinin giderek yaşlanan termik santrallerin kapanmasına neden olması sonucu gerçekleşmiştir.</p>

Birleşik Krallık	Duyuru yapıldı	<p>2024 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>2015 yılındaki Paris iklim zirvesi öncesi yaptığı açıklamayla, Birleşik Krallık tüm Dünyada kömürden çıkış politikalarını açıklayan ilk ülke. Niyetini 2018 yılının Ocak ayında tekrar gündeme getirerek teyit eden İngiltere'nin henüz bu kararı mevzuata aktarma çalışmaları devam ediyor. 2025 yılı Ekim ayından itibaren kömürlü termik santrallere emisyon limiti konması tartışılıyor.</p> <p>2021 Glasgow iklim zirvesi öncesi Başbakan Johnson açıklanan hedefi bir yıl öncesine 2024 yılına çekti. İngiltere'nin 2013 yılında enerji santralleri için karbon vergisi getirmesi, kurulu kömür gücü ve üretiminde büyük bir düşüşe neden olmuştu. 2020 yılının Şubat ayında İngiltere 2023 yılına kadar evlerde kömür ve ıslak odun yakmayı bırakmaya karar verdi.</p>
Bosna Hersek	Henüz tartışılmıyor	<p>Bosna Hersek yeni kömürlü termik santraller planlamaya devam ediyor. Çin'in kömür teknolojileri ithalatında cazip bir Pazar olan Bosna'da Çin bankaları tarafından kredi başvuruları değerlendirilmeye devam eden birkaç kömürlü termik santral proje planı daha var. Mevcut santrallerin AB kirlilik standartlarıyla uyumu 2028 yılına kadar gerekmiyor. Mevcut santraller yaşlı ve varolan kirlilik limitlerini ihlal ediyor.</p>
Bulgaristan	Henüz tartışılmıyor	<p>Bulgaristan'ın hala uzun dönemli bir enerji stratejisi bulunmuyor ve kömürden çıkış henüz tartışılmıyor. Eski ve kirli kömürlü termik santraller hala işletmede. Hükümet santralleri işletmede tutmak için AB müktesebatından sahip oldukları istisnalara güveniyor ve adil geçiş için sorumluluk almaktan kaçınıyor.</p>
Çekya	Tartışmalar devam ediyor	<p>2019 yılının Ağustos ayında, Çekya'da kömürden hızlı bir çıkış olasılığını değerlendirmek üzere çok paydaşlı bir kömür komisyonu kuruldu. Komisyon 2020 yılının Aralık ayında kömürden çıkış için 2038 yılının önerilmesine karar verdi. Hükümetin kararını 2021 yılı Şubat ayında vermesi bekleniyor. Çevre ve iklim kuruluşları 2030 yılına kadar kömürlü termik santrallerin, 2035 yılına kadar da tüm kojenerasyon tesislerinin kömür sanayine tazminat ödemediği kapanmasını talep ediyor. Ülkenin önündeki en büyük sorunlardan biri ısıtma için sürdürülebilir çözümler bularak fosil gaza geçmeden kojenerasyon tesislerini kapatmak.</p>

Danimarka	Duyuru yapıldı	<p>2028 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>2017 yılının Kasım ayında Kömür Sonrası Enerji İttifakı (PPCA) ilk imzacılarından olan Danimarka 2030 yılına kadar kömür kullanımını bitirmek için çalışacağını duyurmuştu. Şu anda Danimarka’da tüm termik santrallerin kapanış tarihleri belirli. Buna göre en son Nordjylland santrali 2028 yılında kapanacak. Ørsted (eski adıyla DONG) 2017 yılında yaptığı açıklamada 2023 yılına kadar kömür kullanımını bırakacağını belirtti. Şirket başkanı Henrik Poulsen 2019 BM İklim Eylem Zirvesi’nde yaptığı konuşmada şirketin 2022 yılına kadar çoktan kömür kullanımını durduracağını açıkladı. İşletmede olan son kojenerasyon tesisi Fyns santrali de 2022 yılında kapanacak.</p>
Finlandiya	Karar verildi	<p>2029 yılı ortasına kadar kömürden çıkış.</p> <p>Kömürden çıkış için sivil toplum gruplarının baskısı üzerine, 2018 yılının Ekim ayında Finlandiya hükümeti 1 Mayıs 2029 tarihinden sonra elektrik üretiminde kömür kullanımını yasaklayan bir kanun tasarısı sundu. Meclis 27Şubat 2019 tarihinde tasarıyı kabul etti. Sivil toplum kuruluşları IPCC 1.5 derece Özel Raporu ışığında Finlandiya’nın 2025 yılına kadar kömürden çıkması gerektiğini savunuyor. Kanun 2025 yılından önce kömür yakmayı bırakan şirketler için 90 milyon avroluk bir fon içeriyor. Ne yazık ki bu 90 milyon avro, rüzgar enerjisi desteklerinden kesilecek ve fonun yarısı kojenerasyon tesislerinde kömür yerine biyokütle yakımı için ayrılacak. Diğer yarısıysa ısıtmada kömür yerine biyokütle ve gaz dışında kullanılacak daha iyi seçenekler için harcanacak.</p>
Fransa	Karar verildi	<p>2022 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>2016 yılının Kasım ayında gerçekleştirilen 22. Taraflar Konferansında dönemin hükümeti Fransa’nın 2023 yılına kadar kömürden çıkacağını taahhüt etmişti. Cumhurbaşkanı Macron da bu taahhüdü yenileyerek kömürden çıkış tarihini 2022 yılına çekti. 2019 yılının Haziran ayında kömürden çıkış mevzuatı üzerinde mutabakat sağlandı, enerji ve iklim kanunu Kasım ayında yürürlüğe girdi. Kanun 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek bir emisyon sınırı (Yıllık 0,55 t eqCO₂/MWh üzeri salım yapan tesisler için 0,7 kt eqCO₂/MW) içeriyor. Bu sınırla kömürlü termik santrallerin kar etmeyeceği varsayılıyor. Ne yazık ki, bu madde kömürlü termik santrallerin düşük kapasitede yıllarca açık kalmasının veya kömür ve biyoyakıt tesislerine çevrilmesinin önünde açık kapı bırakıyor. Şu ana kadar sadece bir termik santrali 2022 yılına kadar kapanacağını ilan</p>

		etmesi, Cordemais tesisleri için biyoyakıtla beraber kömür yakma planları konusunda endişe doğuruyor.
Hırvatistan	Henüz tartışılmıyor	Hırvatistan'da iki adet göreceli olarak küçük taş kömürü ünitesi bulunuyor. Bunlardan birinin AB üyelik koşulları gereği 2017 yılında kapanması planlanıyordu. İşletme sahibi halen üniteyi yenileyip yenilememe kararını değerlendiriyor.
Hollanda	Karar verildi	<p>2029 yılı sonuna kadar kömürden çıkış.</p> <p>2017 yılının Ekim ayında yeni seçilen hükümet koalisyon anlaşmasının bir parçası olarak ülkedeki tüm kömürlü termik santrallerin 2029 yılı sonuna kadar kapanacağını duyurdu. Ülkenin kalan beş santralinin üçü 2015 ve 2016 yıllarında devreye girdi. Bu da bu santrallerin beklenen işletme sürelerinin yarısında azında çalışacakları anlamına geliyor. 2018 yılının Mayıs ayında Hollanda hükümeti 1 Ocak 2030 yılı itibarıyla kömürle elektrik üretiminin yasadışı ilan edileceğini duyurdu, yasak 2019 yılı Aralık ayında kabul edilerek yasalastı.</p> <p>2019 yılının Aralık ayında Hollanda Yüksek Mahkemesinin Urgenda kararını onamasıyla, Hollanda hükümetinin 2020 yılına kadar sera gazı emisyonlarını 1990 yılı seviyelerinin %25 altına çekmesi gerekiyor. 2019 yılı itibarıyla emisyon azaltım oranının %21 dolaylarında seyretmesi, kısa dönemli önlemleri alınması gerektiğini gösteriyor. 2020 yılı başlarında kabine 54 olası ek önlemin bulunduğu bir teklif önerisinde bulundu. Önlemler arasında kalan üç kömürlü termik santralden birinin planlanan tarih öncesi kapanması ve üretimin azaltılması da bulunuyor. Eylül ayında, iklim bakanı kömür işletme sahiplerini santrallerin kapanma maliyetlerini araştırmaya davet etti.</p>
İrlanda	Duyuru yapıldı	<p>2025 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>2018 yılının Mart ayında, İrlanda İklim Eylem Bakanı İrlanda'nın <i>Powering Past Coal Alliance</i>'a katıldığını ve 2025 yılına kadar elektrik üretiminde kömür kullanımını durduracağını açıkladı. 2019 yılında gerçekleşen BM İklim Eylem Zirvesi'nde İrlanda Başbakanı Varadkar da bu tarihi teyit etti.</p> <p>Ek olarak 2018 yılı son baharında mesken ısıtması için kömür yasağı başladı. Bu yasağın 2019 yılı sonundan itibaren tamamen uygulamaya konması bekleniyor.</p>

		<p>2018 yılının Temmuz ayında İrlanda meclisi ülkenin kömür, petrol ve gaz şirketlerindeki tüm hisselerinin satılması için bir kanun geçirdi. İrlanda böylece tüm fosil yakıtlardan yatırımını çeken ilk ülke oldu.</p>
İspanya	Tartışmalar devam ediyor	<p>İspanya’da çok büyük bir kapasite fazlası ve yenilenebilir enerji üretim potansiyeli mevcut. Eski kömürlü termik santrallerini enerji güvenliğine hiçbir zarar vermeden emekli etmeye başlayabilir. Bu santrallerin bazıları AB kirlilik mevzuatı nedeniyle 2020 yılı itibarıyla emekliye ayrılacaklar. 2018 yılının Haziran ayında kömür kullanımının giderek azalması gerektiği ama bu süreçte kimsenin mağdur edilmemesi gerektiğini açıklayan Ekolojik Geçiş Bakanı</p> <p>Teresa Ribera, 2025 yılına kadar kömürden çıkış olabileceğinin ipucunu verdi. 2018 yılının Kasım ayında Enerji Bakanı José Domínguez Abascal, gerekli uygulamalar yapılmadığı için 2020 yılı Haziran ayına kadar dokuz kömürlü termik santralin kapanacağını tahmin ettiğini belirtti. Çevre grupları bu santrallerin kapanmasına yönelik somut adımlar ve 2025 yılında kömürden çıkış yaşanması için çalışmalarına devam ediyor.</p> <p>2019 yılının Şubat ayında Balearic Adaları Meclisi adalarda kömürden çıkış tarihini içeren bir İklim Değişikliği ve Enerji Dönüşümü Yasası kabul etti. Adaların son kömürlü termik santrali Alcúdia, 2025 yılına kadar kapanacak.</p> <p>2018 yılında AB’de taşkömürü madenlerinin teşviklerinin son bulması ile 26 kömür maden ünitesinden 25’i 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla işletmeyi durdurdu. Bu dönüşüm İspanya hükümetinin etkilenen bölgelerle adil geçiş anlaşmasına varması sayesinde gerçekleşti.</p>
İsveç	2020 yılından beri kömürsüz	<p>Son santral 2020 yılına kadar kapandı.</p> <p>İsveç, sanayileşmiş ülkeler arasında fosil yakıtlardan kurtulmuş ilk ülke olmayı hedefliyor. İsveç’teki son kömürlü termik santralin 2022 yılına kadar kapanması planlanıyordu. 2019 yılının Aralık ayında işletme sahibi şirket santralin planlanandan iki yıl önce kapanacağını açıkladı ve santral 2020 yılı sonunda kapandı. İsveç, Belçika ve Avusturya’dan sonra kömürden çıkan üçüncü Avrupa ülkesi oldu.</p>
İtalya	Duyuru yapıldı	<p>2025 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>2017 yılının Ekim ayında, İtalyan hükümeti Ulusal Enerji Stratejisi’nin bir parçası olarak 2025 yılına kadar kömürden çıkacağını açıkladı. Bir ay sonra imzalanan stratejinin yasal olarak bağlayıcılığı bulunmuyor.</p>

		İtalya'nın bu kararı idari önlemlerle uygulaması gerekiyor. 2019 yılındaki BM İklim Eylem Zirvesi'nde İtalya Başbakanı Conte bu tarihi teyit etti . İtalya'da kömür kapasitesinin üçte ikisini işleten Enel şirketi 2025 yılını kömürden çıkış yılı olarak kabul ediyor ancak neredeyse tüm mevcut kapasiteyi fosil gaz kapasitesi ile değiştirmeyi planlıyor .
Karadağ	Henüz tartışılmıyor	Yapılması planlanan Pljevlja II kömür projesinin iptaliyle, Karadağ'da yapılması planlanan yeni kömürlü termik santral kalmıyor. Ancak mevcut Plevlja I santralinin iyileştirme ve bölgesel ısıtma sistemine bağlanma planları devam ediyor. 2020 yılı Şubat ayında ülke en fazla CO2 salan tesisleri için emisyon üst sınırı ve ticareti uygulaması getirerek Batı Balkan ülkeleri arasında öncü bir adım attı. Ancak, ülkede henüz bir kömürden çıkış tarihi belirlenmedi.
Kosova	Henüz tartışılmıyor	Yapılması planlanan Yeni Kosova kömür projesinin iptaliyle, Kosova'da yapılması planlanan yeni kömürlü termik santral kalmıyor. Mevcut santrallerin AB kirlilik standartlarıyla uyumu 2028 yılına kadar gerekmiyor. Mevcut santraller yaşlı ve varolan kirlilik limitlerini ihlal ediyor .
Kuzey Makedonya	Tartışmalar devam ediyor	2020 yılının Şubat ayında Kuzey Makedonya kabul ettiği yeni enerji stratejisiyle Batı Balkanlarda kömürden çıkış için tarih seçeneklerini belirten ilk ülke oldu. Stratejide yer alan senaryolardan ikisi 2025 yılına kadar kömürden çıkışı öngörürken, üçüncü senaryoda Bitola linyit santrali 2040 yılına kadar açık kalıyor. Ülkenin taslak Ulusal Enerji ve İklim Planında (taslak NECP) kömürden çıkış tarihi 2027 yılı olarak öngörülüyor. Bu tarihin kesinleşmesi için nihai NECP'nin Enerji Topluluğuna 2021 yılı başlarında sunulması bekleniyor.
Macaristan	Duyuru yapıldı	2025 yıl sonuna kadar kömürden çıkış. 2019 yılının Eylül ayında New York'ta gerçekleşen Birleşmiş Milletler İklim Eylem Zirvesi'nde konuşma yapan Macaristan Cumhurbaşkanı János Áder, ülkenin elektrik üretiminde 2030 yılına kadar kömür kullanımını durduracağını açıkladı . 2021 yılının Mart ayında, PPCA Küresel Zirvesinde Macaristan İttifaka katıldı ve 2025 yılına kadar kömürden çıkacağını açıkladı . Macaristan'ın kalan tek linyit termik santrali (Matra, 884 MW) aynı zamanda ülkenin en büyük CO ₂ salım kaynağı. Santralin 2025 yılına kadar kapanacağını hükümet tarafından da onaylanması , Macaristan'da aktif olarak çalışan çevre kuruluşlarının başarısı olarak algılanıyor.

Polonya	Henüz tartışılmıyor	<p>Polonya'nın kömür sektörü zor durumda. Covid-19 pandemi döneminde enfeksiyon, talep azlığı, kömür fiyatında düşüş ve yüksek karbon fiyatı sektöre büyük darbe vurdu. Son beş yılda, Polonyalı kömür şirketleri %50nin üzerinde değer kaybetti ve ayakta kalmak için devlet bütçesinden 14 milyar Euro kapasite ödemesi bekliyor. Buna rağmen, Polonya hala yeni kömür santrallerini devreye alıyor ve yeni linyit madenleri planlıyor.</p> <p>Hükümet kömür varlığında bölünerek büyümeye giderek enerji sektörünü yeniden yapılandırmayı planlıyor. Yakın zamanda kamuya ait kömür maden şirketi PGG işletmelerini devlet desteği ile 2049 yılına kadar açık tutacağını duyurdu. Avrupa Komisyonu iki durumda da AB kamu yardımı ve rekabet kurallarına uygunluk açısından karar vermek zorunda. Polonya'da hükümet ve sendikalar değişen finans ve enerji piyasalarını ve iklim bilimini kabul ederek ulusal seviyede etkili bir kömürden çıkış tartışmasını başlatmak zorundalar.</p> <p>Bu arada ülkenin önemli kömür bölgelerinde Wielkopolska Wschodnia ulusal tartışmaları beklemeden 2030 yılına kadar kömürden çıkacağını ve 2040 yılına kadar karbon nötr olacağını taahhüt etti.</p>
Portekiz	Duyuru yapıldı	<p>2023 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>Portekiz'de ülkedeki tüm termik santrallerin 2030 yılından önce kömür yakmayı bırakacağı açıklamasından tam iki yıl sonra, Portekiz'in tekrar seçilen başbakanı António Costa 2019 yılının Ekim ayındaki görev kabul konuşmasında ülkedeki son kömürlü termik santralin 2023 yılında kapanacağını duyurarak ülkenin kömürden çıkış tarihini yedi yıl öne çekmiş oldu.</p> <p>2020 yılının Temmuz ayında, EDP Sines kömürlü termik santralini 2021 yılının Ocak ayında kapatacağını duyurdu. Böylece kömürden çıkış tarihi iki yıl daha öne çekilmiş oldu. Kasım ayında kalan son santral olan Pego da kapandığında Portekiz kömürden çıkan dördüncü Avrupa ülkesi olacak. Portekiz çevre örgütleri uzun süredir ülkede tüm kömürlü termik santrallerin erken kapanmasının mümkün olduğunun altını çiziyordu.</p>
Romanya	Henüz tartışılmıyor	<p>Yaşlanan kömürlü termik santraller hava kalitesi gereklerini yerine getirmekte en büyük engeli oluşturuyor. Romanya'daki maden sektörü de ciddi ekonomik baskı altında. Romanya'nın ulusal enerji</p>

		<p>ve iklim planı (NECP) 2030 yılında 2 GW büyüklüğünde kapasitenin kalacağını öngörüyor. Bu sektörün hali hazırda kar etmeyen bir sektör olması, enerji şirketlerinin o yıla kadar nasıl ayakta kalacağına dair sorular doğuruyor. Ülke NECP'sine göre 2030 yılında enerji üretiminde linyit payı 15% olacak. Ayrıca, Ulusal Enerji Stratejisi de 2050 yılına kadar kömürden enerji üretimini öngörüyor. Romanya'nın henüz kömürden çıkmak için net bir takvim veya stratejisi bulunmamakta. Bu da Romanya'nın adil ve yeşil dönüşümü önünde engel oluşturuyor.</p>
Sırbistan	Henüz tartışılmıyor	<p>Sırbistan yeni kömürlü termik santraller planlamaya devam ediyor. Yakın zamanda Çin ortakların yardımıyla 350 MW kapasitede Kolubara B linyit projesinin inşası için planlar tekrar gündeme geldi. Aynı zamanda Kostolac termik santraline yeni ünite inşaatı devam ediyor. Mevcut santrallerin AB kirlilik standartlarıyla uyumu 2028 yılına kadar gerekmiyor. Mevcut santraller yaşlı ve varolan kirlilik limitlerini ihlal ediyor.</p>
Slovakya	Duyuru yapıldı	<p>2030 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>2019 yılı şubat ayında Slovakya Cumhuriyeti tarafından yayınlanan çevre politikaları stratejisi 2030 yılına kadar kömürden çıkılacağını belirtiyor. 18 Haziran 2019 tarihinde yaptıkları ortak açıklamada Cumhurbaşkanı Caputova ve Başbakan Pellegrini ülkenin elektrik üretiminde kömür yakmayı 2023 yılının sonuna kadar bırakacağını belirtti. Bu açıklamayı takiben Slovakya Powering Past Coal Alliance'a katıldı.</p> <p>Ülkede sadece aynı zamanda ısı da üreten kojenerasyon santralleri (CHP) var. Düşük Karbonlu Kalkınma Stratejisi, Vojany and Nováky (ülkedeki en büyük iki CHP) santrallerinin sırayla 2023 ve 2025 yıllarında emekliye ayrılacağını belirtiyor. Ayrıca başka bir CHP olan Teko 1 santralini emekliye ayrılma tarihi henüz yok. Slovakya'nın kömürden çıkış için en geç 2025 olmak üzere bir tarih vermesi gerekiyor.</p>
Slovenya	Tartışmalar devam ediyor	<p>Slovenya 2015 yılında Šoštanj 6 kömürlü termik santralini şebekeye ekledi. İşletme sahibi 2054 yılına kadar santrali işletmeye devam etmek istiyor. Bu santralin yapımı devasa masraflara ve bir takım önemli sorunlara neden oldu.</p>

		<p>2019 yılı yazında AB geçiş döneminde kömür bölgeleri platformuna katıldıktan sonra, Slovenya hükümeti ulusal kömürden çıkış stratejisi hazırlamak üzere danışma sürecini başlattı. Stratejinin 2021 yılı sonunda Kabul edilmesi bekleniyor. 2020 yılı sonbaharında, üç olası senaryo (2033, 2038 ve 2042) içeren taslak strateji yayınlandı. Çevre Bakanlığı senaryoların çeşitli çevre göstergelerine uyumlarını inceleyen çevresel etki değerlendirme çalışmalarını başlattı. Çevre raporunun taslağı 2020 yılının Aralık ayında yayınlandı. Strateji ve çevresel etki değerlendirmenin 2021 baharında halk görüşüne açılması bekleniyor. Bu süreçte çevre kuruluşları senaryoları eleştirerek, planın Paris ile uyumlu 2030 hedefinin de içermesi gerektiğini belirtiyor.</p>
Türkiye	Henüz tartışılmıyor	<p>Türkiye kömürlü termik santral kapasitesini 2023 yılına kadar 30 GW'a yükselteceğini resmi olarak açıkladı. Yapılması planlanan 33.7 GWlık yeni kömür kapasitesi ile Türkiye küresel olarak en büyük dördüncü yeni kömür riski. Kamuya ait EÜAŞ cömert devlet teşvikleri, istisnalar, arazi teminleri ve fiyat ve satın alım garantileri ile ülkenin linyit varlığını yatırımcılar için çekici hale getirmeye çalışıyor. Ülkenin en eski ve kirli santrallerini yenileyerek kapasite ve ömürlerini artırma sık rastlanan bir uygulama.</p>
Yunanistan	Duyuru yapıldı	<p>2028 yılına kadar kömürden çıkış.</p> <p>2019 yılının Eylül ayında New York'ta gerçekleşen Birleşmiş Milletler İklim Eylem Zirvesi'nde Yunanistan Başbakanı Kyriakos Mitsotakis Yunanistan'ın bütün linyit termik santrallerini 2028 yılına kadar kapatacaklarını duyurdu. Takip eden Aralık ayında tesislerin işletmecisi PPC mevcut tüm linyit termik santrallerin işletmesini 2023 yılında durduracağını açıkladı. 2028 yılı itibarıyla işletmede kalması beklenen tek santral olan ve halen inşaatı devam eden Ptolemaida V santralinin geleceği ise henüz belirsiz. Yüksek yenilenebilir enerji potansiyeli ile Yunanistan kömürden %100 yenilenebilir enerjiye geçişi garanti altına almalıdır. Yunanistan'ın Batı Makedonya bölgesi Avrupa Birliği'nin Kömür Bölgeleri Geçiş Platformu'nun öncelikli bölgesidir.</p>
	Kömürlü termik santrali olmayanlar	<p>Arnavutluk, Kıbrıs, Estonya, İzlanda, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta ve İsviçre'de kömürlü termik santral bulunmuyor. Norveç'te Longyearbyen'in kuzeyinde ufak bir kojenerasyon tesisi dışında kömür bulunmuyor. Bu tesisin temiz bir alternatifiyle değiştirilmesi planlanıyor.</p>

Ulusal Kömürden Çıkış Duyurularının Zaman Çizelgesi

Duyuru yılı	Ülke ve kömürden çıkış tarihi
2015	İngiltere: Dünyada kömürden çıkacağı duyuran ilk ülke (2025).
2016	<p>Belçika: Daha önce elektrik üretim sisteminde kömür olup da kömürden resmi olarak çıkan ilk ülke.</p> <p>Fransa: Cumhurbaşkanı Hollande 2023 yılında kömürden çıkma planlarını duyurdu.</p> <p>Avusturya: Ülkede kapanma tarihi belirli olmayan son santralin işletme sahibi şirket 2025 yılı itibarıyla santrali kapama planlarını açıkladı.</p> <p>Finlandiya: Hükümet 2030 yılında elektrik üretiminde kömür yakmayı yasaklayacağını belirten planı duyurdu. Plan 2019 yılında kanunlaştı.</p>
2017	<p>Fransa: Cumhurbaşkanı Macron ülkenin kömürden çıkış tarihini erkene çekerek 2022 yılına aldı. Bu karar, 2019 enerji ve iklim kanununda yerini aldı.</p> <p>İsveç: Ülkenin son kömürlü termik santralının işletmecisi tesisi 2022 yılında kapatacaklarını açıkladı.</p> <p>İtalya: Hükümet 2025 yılında kömürden çıkmayı hedefleyen ulusal enerji stratejisini açıkladı.</p> <p>Danimarka: Ülke Kömürden Sonra Enerji İttifakı'na (PPCA) katılarak kömürden 2030 yılına kadar çıkmayı taahhüt etti.</p> <p>Hollanda: Yeni hükümet 2030 yılına kadar kömürden çıkma planını açıkladı. Bu açıklama 2019 yılında kanunlaştı.</p> <p>Portekiz: Çevre Bakanı 2030 yılına kadar kömürden çıkış planını açıkladı.</p>
2018	İrlanda: Ülke 2025 yılına kadar kömürden çıkma planıyla Kömür Sonrası Enerji İttifakı'na katıldı.
2019	<p>Avusturya: Ülkenin son kömürlü termik santralının işletmecisi kapanma tarihini 2020 yılına aldı.</p> <p>Portekiz: Başbakan kömürden çıkış tarihini yedi yıl öne çekerek 2023 yılına aldı.</p>

	<p>Yunanistan: Yunan Başbakanı Kyriakos Mitsotakis 2028 yılına kadar ülkesinin kömürden çıkacağını duyurdu. Ülkenin tek kömür işletmecisi bütün tesislerini 2023 yılına kadar kapatacağını açıkladı. Ülkede inşaat halinde olan tek bir santral kaldı.</p> <p>Macaristan: Ülkenin başkanı 2030 yılına kadar kömürden çıkış planlarını duyurdu.</p> <p>Slovakya: Ülkenin yeni çevre stratejisi 2030 yılına kadar kömürden çıkma hedefini içeriyor.</p> <p>Almanya: Ülkenin kömür komisyonu BM Paris İklim Anlaşması hedefleriyle uyumlu olmayan 2038 yılını kömürden çıkış yılı olarak önerdi. 2020 yılında bu öneri kanunlaştı.</p>
2020	<p>Avusturya ve İsveç: Avrupa'da kömürden çıkan ikinci ve üçüncü ülke oldular. İsveç planladığından iki yıl önce kömürden çıkmış oldu.</p> <p>Portekiz: Ülkenin son kömürlü termik santralinin işletmecisi tesisi 2021 yılında kapatacağını açıkladı. Böylece Portekiz'in kömürden çıkış tarihi iki yıl öne çekilmiş oldu.</p> <p>İngiltere: Ülke kömürden çıkış tarihini erkene alarak 2024 yılına aldı.</p>
2021	<p>Macaristan: Ülke kömürden çıkış tarihini erkene çekerek 2025 yılına aldı.</p> <p>Danimarka: Son kömürlü termik santral 2028 yılında kapanacağını açıklayarak kömürden çıkış tarihini iki yıl öne çekti.</p>

Ulusal Kömürden Çıkış Duyuruları Özeti

Kategori	Ülke sayısı	Ülke isimleri
Kömürü bırakmış ülkeler	3	Belçika (2016), Avusturya (2020), İsveç (2020)
2025 yılına kadar kömürden çıkış	6	Portekiz (2021 sonu), Fransa (2022), İngiltere (2024), İtalya (2025), İrlanda (2025), Macaristan (2025)
2030 yılına kadar kömürden çıkış	5	Yunanistan (2028), Finlandiya (2029 ortası), Hollanda (2029 sonu), Danimarka (2028), Slovakya (2030)
2030 yılından sonra kömürden çıkış	1	Almanya (2038 sonu)
Kömürden çıkış tartışmaları devam ediyor	4	Çekya, Kuzey Makedonya, Slovenya, İspanya
Kömürden çıkış tartışması yok	9	Bulgaristan, Bosna Hersek, Hırvatistan, Kosova, Karadağ, Romanya, Polonya, Sırbistan, Türkiye



Elektrik üretiminde kömür olmayan ülkeler	10	Arnavutluk, Güney Kıbrıs, Estonya, İzlanda, Litvanya, Letonya, Lüksemburg, Malta, İsviçre, Norveç
--	----	---

Sorular için iletişim: **Elena Bixel, elena@beyond-coal.eu**

Duygu Kutluay, duygu@beyond-coal.eu